Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care ḍi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 132. Brașovŭ, Joi, 17 (29) Iunie 1893.

Unirea opoșiției croate.

Brașovŭ, 16 Iunie v.

In ḍilele acestea s'a petrecutŭ în Croația unŭ evenimentŭ, care póte fi de cea mai mare importanță pentru viitorulŭ acestei țĕrĭ. Uniunea dintre partidele croate opoșiționale și-a primitŭ adecă întărirea prin aceea, că capii acestorŭ partide, cei mai popularĭ ómenĭ în Croația, episcopul Strossmayer și Dr. Antoniu Starcevicĭ și-au datŭ mâna de împăcare pe basa unui programŭ comunŭ și a hotărîrei de a lupta împreună, umĕrŭ la umĕrŭ, și nedespărțițĭ pentru „idea libertății, unirei și a independenței regatului Croației".

Se ḍice, că conducĕtorulŭ partidei naționale independente a fostŭ celŭ dintâiu, care a întinsŭ mâna contrarului sĕu înverșunatŭ de odinióră, lui Starcevicĭ, șefulŭ partidei dreptului, cu cuvintele: „Iată-mĕ aicĭ frate! Eu ca episcopŭ voiu sĕ fiu celŭ dintâiu, care aduce pacea". Mișcatŭ adâncŭ de aceste, Starcevicĭ i-a întinsŭ mâna și a strîns'o cu căldură, ér scirea despre împăcarea acestorŭ doi distinșĭ bărbațĭ patrioțĭ a fostŭ salutată cu bucariă de toțĭ Croații.

Cu totulŭ contrară va fi fără îndoiélă, impresiunea, ce a produs'o acéstă definitivă împăcare a șefilorŭ oposițiunei croate în tabăra maghiaronă și mai alesŭ în tabĕra maghiară. E clarŭ și invederatŭ, că acéstă împăcare însémnă inaugurarea unei nouĕ ere de luptă a Croațilorŭ în contra tendințelorŭ de supremațiă maghiară, care numai favorabilă nu póte fi celorŭ dela putere, fiă în Croația, fiă în Ungaria.

Până acum, dela 1868 încóce, Croația s'a feritŭ de a juca unŭ rolŭ agressivŭ față cu supremația maghiară, și s'a mulțămitŭ cu aceea, de a opune o resistență fórte slabă agressiunei maghiare, rĕḍimându-se pe pactulŭ croato-maghiarŭ dela 1868. Oposițiunea croată, fiindŭ în timpulŭ acesta în totdéuna divisată și în continuă cértă, n'a putut sĕ ajungă la nicĭ unŭ resultatŭ mai favorabilŭ pentru Croația față cu partida guvernamentală, numită partida națională, care stândŭ sub directa conducere a Banului a avutŭ întotdéuna o majoritate covêrșitóre în dieta croată.

De acum însĕ se crede, că se vorŭ schimba lucrurile. Oposiția încetândŭ de a se mai combate între sine va dobêndi o putere mai mare în țĕră și va puté ușorŭ prin o procedere hotărîtă câștiga pentru sine întréga națiune croată, a căreia voce este aḍĭ mai multŭ séu mai puținŭ năbușită prin terorismulŭ partidei guvernamentale maghiaróne, susținută de guvernulŭ din Pesta.

Și una și alta dintre cele douĕ partide oposiționale croate au combătutŭ pactulŭ încheiatŭ la 1868 cu Ungaria, dér până când Starcevicianii nu voiau sĕ trateze decâtŭ numai directŭ cu coróna, partida lui Strossmayer admitea posibilitatea de a câștiga tóte drepturile și independența Croației printr'unŭ pactŭ cu Ungaria. Scopulŭ le era dér acelașĭ, însĕ în tactica pentru ajungerea lui vederile amberorŭ partide se deosebeau cum vedemŭ în modŭ însemnatŭ.

Astăḍĭ s'a unitŭ partida dreptului cu partida națională independentă sub devisa: independența și integritatea teritoriului croatŭ și a națiunei croate în cadrulŭ monarchiei habsburgice.

Vorŭ fi dér de aicĭ încolo numai două partide în Croația: partida pactului cu Ungaria și partida independenței Croației. Croații guvernamentalĭ vorŭ avé de aicĭ încolo prin urmare o luptă multŭ mai grea față cu programulŭ naționalŭ popularŭ alŭ oposiției și de unde până acum au totŭ câștigatŭ terenŭ, grația desbinării între oposiționalii croațĭ, de aicĭ încolo nu vorŭ avé sĕ se aștepte, decâtŭ la pierderĭ.

Pentru noi schimbarea acésta în Croația póte avea acea însemnătate reală, că în viitorŭ sĕ nu mai vedemŭ pe delegații croațĭ jucândŭ în dieta ungară rolulŭ tristŭ și umilitorŭ de mamelucĭ ai guvernului ungurescŭ.

Convocarea delegațilorŭ.

In fața întrunirei nóstre naționale convocate pe ḍiua de 27 Iunie v. a. c. ni-se adreséză din mai multe părțĭ întrebarea, că ce are sĕ se întêmple cu acele cercurĭ, carĭ în conferența din Ianuarie 1892 n'au fostŭ de locŭ séu nu au fostŭ pe deplinŭ representate?

Amŭ fostŭ de părere, că comitetulŭ nostru centralŭ din Sibiu va fi datŭ instrucțiunile necesare privitóre la întregirea conferenței viitóre, căcĭ ne-amŭ ḍisŭ, că, deși din convocarea publicată resultă, că au sĕ se presenteze la 27 Iunie a. c. delegații aleșĭ în Ianuarie 1892, totuși nu putea fi îndoială, că atâtŭ acei delegațĭ carĭ au fostŭ atuncĭ aleșĭ, dér din vr'o causă, séu alta au fostŭ impiedecațĭ de a se presenta și prin urmare nicĭ n'au pututŭ fi verificațĭ de conferența trecută, câtŭ și delegații cercurilorŭ, carĭ atuncĭ, în graba cea mare, n'au pututŭ sĕ alégă, vorŭ avé sĕ ia parte la viitórea întrunire.

Nu scimŭ décă în privința acésta comitetulŭ din Sibiu a datŭ instrucțiunile necesare și décă le-a datŭ pretutindenĭ, déră vedemŭ, că nu s'a publicatŭ nimicŭ și mai vedemŭ că până acuma numai într'unŭ singurŭ cercŭ, alŭ Sebeșului săsescŭ, s'a anunțatŭ alegerea de delegațĭ; fără însĕ a se spune décă este alegere de întregire séu nu.

Față cu acésta importantă împrejurare ne simțimŭ datorĭ a atrage luarea aminte a comitetului și a-lŭ ruga, ca cu cea mai mare grabă sĕ facă a se întregi lista delegațilorŭ, conformŭ cerinței imperative ca sĕ fiă representate la viitórea întrunire în mĕsură egală și suficientă și cercurile amintite mai susŭ.

Scimŭ că în Ianuarie 1892 n'au fostŭ de față decâtŭ numai o parte din delegații alegĕtorilorŭ românĭ din ținutulŭ Clușiului, că din Sibiu n'a fostŭ verificatŭ nicĭ unŭ delegatŭ ș. a. Acésta e de ajuns, credemŭ, spre a justifica postulatulŭ nostru, că décă nu s'au luatŭ până aḍĭ mĕsurile necesare pentru întregirea listei delegaților, sĕ se ia imediatŭ și de urgență, căcĭ mai avemŭ încă numai ḍece ḍile până la conterență.

CRONICA POLITICA.

— 16 (28) Iunie.

„Pester „Lloyd" aduce scirea, că în tóte ministeriile se lucră cu activitate la formularea **preliminarului bugetarŭ pe 1894**, care va fi presentatŭ în sesiunea de tómnă a dietei unguresci. Ceea ce privesce *curtea maghiară*, acésta se cuprinde în bugetŭ, dér până acum nu s'au făcutŭ la locurile competente propunerĭ concrete în privința acésta. Proiectulŭ de lege asupra codificațiunei dreptului familiarŭ, de-asemenea este prelucratŭ și va fi desbătutŭ într'unŭ consiliu proximŭ de miniștri. Asemenea va fi terminatŭ și proiectulŭ pentru organisațiunea comunală.

*

Inainte cu câteva ḍile s'a semnatŭ în Petersburg **tratatulŭ comercialŭ ruso-francesŭ**. Pressa ruséscă pune mare prețŭ pe acestŭ tractatŭ, accentuândŭ, că procură marĭ avantagii Franciei. In același timpŭ guvernulŭ rusescŭ a trimisŭ

FOILETONULU „GAZ TRANS."

ESCURSIUNI

pe munții țĕrei Bârsei și ai Făgărașului

de

Ioanŭ Turcu.

III. Petra Craiului, (înălțimea 2241 m.) Munțĭ stâncoșĭ, cu împregiurimile lorŭ. (O schiță istorică a comunei Zĕrneștĭ.)

(Urmare).

După cum am arătatŭ înainte, comuna *Zĕrneștĭ* este situată în partea ostică, la pólele părței celei micĭ a Petrei Craiului. Cósta din partea acésta a Petrei Craiului e fórte țepișă, și aprópe în tótă înălțimea sa considerabilă este acoperită de pădurĭ de bradŭ marĭ și pré bine conservate.

Prin mijloculŭ comunei Zĕrneștĭ, în tótă lungimea sa, curge rîulŭ Zĕrneștilorŭ, cu o cădere mare, cu o undă cristalină, a cărui matcă mai peste totŭ e numai pétră de varŭ. Apa acestui rîu, avêndŭ véra érna o temperatură stabilă, cam de 5—6 grade R, nicĭ-odată nu îngheță, ci pe când véra se simte fórte rece, așa că abia o poțĭ suferi puține minute, iérna apoi cu câtŭ este gerulŭ mai mare, cu atâta se pare mai caldă și aburesce în continuu în totŭ cursulŭ sĕu, ér de înghețatŭ nu înghéță nicĭ-odată, deși curge în cantitate mare. Tocmai pentru acésta, spre marele lorŭ folosŭ, în astă comună suntŭ construite și se construescŭ într'una mai multe fabricĭ, carĭ altfelŭ ar trebui sĕ lucre cu putere de aburĭ. Intre acestea de presentŭ suntŭ mai de însĕmnătate: o fabrică de hârtiă înființată de unŭ consorțiu românŭ, sub presidiulŭ regretatului Georgiu Barițiu, la anulŭ 1857; o mare fabrică de ferĕstrĕu și o considerabilă fabrică de celulosă, clădită în anulŭ 1889 și pusă în lucrare în anulŭ 1890. A mai fostŭ în acéstă comună mai înainte, pe la anii 1850 până la 1880, și o fabrică de torsŭ de bumbacŭ, una de spirtŭ și una de chibriturĭ (aprinḍióre), carĭ aḍĭ însĕ nu mai esistă. In anulŭ 1890 s'a clăditŭ dela Brașovŭ la Zĕrneștĭ calea ferată, care s'a predatŭ comunicațiunei în 17 Iunie anulŭ 1891.

Rîulŭ Zĕrneștilorŭ isvoresce o parte josŭ din Pétra Craiului, în apropierea comunei Zĕrneștĭ, din loculŭ numitŭ la *„Fântânile Domnilorŭ"*, unde apa ese clocotindŭ din Pétră în mare cantitate; și apoi o altă parte isvoresce ceva mai în susŭ, între Pétra Craiului și între muntele *„Măgura"*.

Muntele Măgura se estinde dela rîulŭ Zĕrneștilorŭ până la rîulŭ „Turcu" sub castelulŭ Branului, avêndŭ o înălțime de 1376 metri. Pe vêrfulŭ acestuia, de-asupra *Padinei Lupului*, m'am suitŭ eu în véra anului 1885 cu fiiĭ mei *Iancu*, atuncĭ de 9 anĭ, și *Pompiliu* de 7 anĭ, plecândŭ pe josŭ din Zĕrneștĭ și venindŭ îndĕrĕtŭ totŭ pe josŭ.

Inaintândŭ în direcțiunea rîului Zĕrneștilorŭ, în susŭ către muntele Vlădușca, despre care am făcutŭ deja amintire, ajungĭ la o strîmtóre de stâncĭ înalte, cu o formațiune de totŭ sĕlbatică și impunĕtóre. Acestŭ locŭ se numesce *„La Prăpăstii"*, unde este unŭ pré frumosŭ *echo* de 20—30 de orĭ multiplicătorŭ și demnŭ de auḍitŭ. Unŭ altŭ echo totŭ așa de frumosŭ și rarŭ, unŭ echo de 5—7 silabe (repețitorŭ), se mai póte auḍi pe cea-l'altă parte a Petrei Craiului, pe teritoriulŭ comunei Zĕrneștĭ, susŭ în apropiere de *„Colțulŭ Chiliilorŭ"*, stândŭ în marginea pădurei, prin carea trebue sĕ intri către „Colțulŭ Chiliilorŭ", suindŭ de către padina lui *„Manu"*.

Se afirmă de către unii naturaliștĭ, că în Pétra Craiului ar fi și unŭ Echo de peste 14 silabe. Se póte, căcĭ Pétra are multe locurĭ și formațiunĭ interesante, déră de presentŭ nimenĭ nu scie anumitŭ loculŭ acestui „Echo".

Pe câtŭ de pompósă și interesantă este Pétra Craiului cu falnicile ei stâncĭ și admirabila ei formațiune, totŭ de atâta însĕmnătate suntŭ și împrejurimile ei.

De-o fórte mare însĕmnătate istorică este strîmtórea munților de pe rîulŭ Zĕrneștilorŭ, dintre Măgură și Pétra Craiului și cu deosebire loculŭ de trecere pe la „Turnŭ", din despicătura Petrii Craiului, numita *„Crepătura"*.

Intre aceste douĕ puncte se află partea cea mică a Petrii Craiului, nu-